

ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ ДОМЕННИХ СПОРІВ

Петрів М.В.,
*аспірант кафедри інтелектуальної власності,
інформаційного та корпоративного права юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0591-5827>
e-mail: markiiian.petriv@lnu.edu.ua*

Петрів М.В. Порядок вирішення доменних спорів.

Стаття присвячена комплексному науковому дослідженню порядку розгляду і вирішення доменних спорів. У статті розкрито правову природу доменного імені, особливості судового і позасудового порядку вирішення спорів. Встановлено, що предметом доменних спорів є незаконне використання у доменних іменах чужих торговельних марок, комерційних найменувань, інших комерційних позначень, об'єктів авторського права. Доведено, що порядок вирішення доменних спорів може бути судовий або позасудовий; при судовому порядку захисту прав на доменне ім'я розгляд спорів здійснює суд, при позасудовому – арбітр Центру посередництва і примирення ВОІВ (або іншої подібної структури). Доведено, що суттєвою проблемою у правозастосуванні є правова невизначеність щодо правового режиму доменного імені. Встановлено, що доменний спір виникає щодо законності використання доменного імені певною особою. Обґрунтовано, що домен і доменне ім'я – це не тотожні поняття; доменне ім'я – це унікальна назва частина ієрархічного адресного простору мережі Інтернет, щодо якої і виникають доменні спори. Обґрунтовано, що визначальним для захисту порушеного права судом є правильна ідентифікація позивачем об'єкту права інтелектуальної власності, на захист якого розпочато справу в суді, і який відображено у змісті домену, оскільки у разі не зазначення такого об'єкту суд може відмовити у задоволенні позову, оскільки домен сам по собі як об'єкт не отримує правового захисту.

Встановлено, що позасудовий порядок вирішення доменних спорів є зручним механізмом оперативного захисту прав на торговельну марку, яка без дозволу правовласника відображена у чужому доменному імені і цим створює змішування із торговельною маркою правовласника, надаючи неправомірні важелі впливу на споживачів.

Встановлено, що підставою виникнення доменних спорів є: доменне ім'я є ідентичним або оманливо подібним до торговельної марки, на яку позивач має майнові права інтелектуальної власності; володілець доменного імені немає прав або законних інтересів щодо доменного імені; таке доменне ім'я зареєстроване або використовується недобросовісно.

Доведено, що при вирішенні доменних спорів застосовуються спеціальні способи захисту прав на доменне ім'я – переделегування прав на доменне ім'я позивачу або скасування реєстрації доменного імені.

Встановлено, що судовий порядок вирішення доменних спорів є універсальним і може застосовуватися щодо захисту прав на будь-який об'єкт прав інтелектуальної власності, який може бути відображений у доменному імені (йдеться не лише про торговельні марки, а й про комерційні найменування, географічні зазначення, об'єкти авторського права тощо). Обґрунтовано, що такий підхід доцільно застосовувати і щодо позасудового порядку вирішення доменних спорів, однак відповідні положення повинні затвердити Корпорація з управління доменами і IP-адресами (ICANN), внівши відповідні зміни до Правил Єдиної політики вирішення спорів про доменні імена (Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy).

Ключові слова: доменне ім'я, доменний спір, суд, торговельна марка, комерційні позначення.

Petriv M.V. The procedure for resolving domain disputes.

The article is devoted to a complex scientific study of the procedure for consideration and resolution of domain disputes. The article discloses the legal nature of the domain name, features of judicial and extrajudicial dispute resolution. It has been established that the subject of domain disputes is the illegal

use of other people's trademarks, commercial names, other commercial designations, and copyright objects in domain names. It has been proven that the procedure for resolving domain disputes can be judicial or extrajudicial; in the case of a judicial procedure for the protection of rights to a domain name, disputes are considered by a court, in an out-of-court case, by an arbitrator of the WIPO Mediation and Conciliation Center (or another similar structure). It has been proven that a significant problem in law enforcement is legal uncertainty regarding the legal regime of a domain name. It has been established that a domain dispute arises regarding the legality of the use of a domain name by a certain person. It is justified that a domain and a domain name are not identical concepts; a domain name is a unique name of a part of the hierarchical address space of the Internet, in relation to which domain disputes arise. It is substantiated that the determining factor for the protection of the violated right by the court is the correct identification by the plaintiff of the object of the intellectual property right, for the protection of which a case has been initiated in court, and which is reflected in the content of the domain, since in case of failure to indicate such an object, the court may refuse to satisfy the claim, because the domain itself as an object does not receive legal protection.

It has been established that the out-of-court procedure for resolving domain disputes is a convenient mechanism for the prompt protection of rights to a trademark that is displayed in someone else's domain name without the right holder's permission and thereby creates confusion with the right holder's trademark, providing undue influence on consumers.

It has been established that the reason for the occurrence of domain disputes is: the domain name is identical or deceptively similar to the trademark to which the plaintiff has intellectual property rights; the owner of the domain name has no rights or legal interests in the domain name; such domain name is registered or used in bad faith.

It has been proven that when resolving domain disputes, special methods of protecting domain name rights are used – re-delegating domain name rights to the plaintiff or canceling domain name registration.

It has been established that the judicial procedure for resolving domain disputes is universal and can be applied to the protection of rights to any object of intellectual property rights that can be reflected in a domain name (it concerns not only trademarks, but also commercial names, geographical indications, copyright objects, etc.). It is justified that such an approach is expedient to apply in relation to the out-of-court procedure for resolving domain name disputes, however, the relevant provisions must be approved by ICANN, making appropriate changes to Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy.

Key words: domain name, domain dispute, court, trademark, commercial designations.

Постановка проблеми. Доменні спори виникають доволі часто. Предметом таких спорів є незаконне використання у доменних іменах чужих торговельних марок, комерційних найменувань, інших комерційних позначень, об'єктів авторського права. Порядок вирішення доменних спорів може бути судовий або позасудовий. При судовому порядку захисту прав на доменне ім'я розгляд спорів здійснює суд, при позасудовому – арбітр Центру посередництва і примирення ВОІВ (або іншої подібної структури). Позасудовий порядок розгляду доменних спорів не передбачений законом (але і не заборонений), відповідне правове регулювання – відсутнє. Це недолік правового регулювання, оскільки на рівні закону слід бодай передбачити відсилочну норму щодо позасудового порядку врегулювання доменного спору. Суттєвою проблемою у правозастосуванні є правова невизначеність щодо правового режиму доменного імені, що впливає на сутнісну сторону вирішення доменного спору. Однак і процедурно також існують певні особливості, оскільки в позасудовому порядку доменний спір може бути вирішений лише у тому випадку, коли в домені відображено знак для товарів і послуг (торгівельна марка). Водночас якщо в доменному імені, яке є предметом спору, відображено комерційне найменування, географічне зазначення тощо, такий спір може бути вирішено лише судом.

Після початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України у лютому 2022 р. позасудовий порядок вирішення доменних спорів тимчасово не застосовується, що також створює незручності щодо захисту прав на доменні імена. Водночас найближчим часом очікується відновлення розгляду доменних спорів.

Стан опрацювання проблематики. У науковій літературі відсутнє цілісне наукове дослідження щодо порядку вирішення доменних спорів. Поодинокі наукові статті не висвітлюють комплексно всі проблемні аспекти, пов'язані з розглядом та вирішенням доменних спорів. Окремі науковці приділяють увагу аналізу правової природи доменних імен, вивчають можливості щодо захисту прав на них, в тому числі аналізують доменні спори. Серед них слід відзначити таких науковців як Бойко Д. [1], Бонтлаб В. [2], Булат Н. [3], Тарасенко Л. [4; 9], Мартин В. [5], Некіт К. [6; 7], Олійник К. [8], Тома-

ров І. [10]. Водночас невирішеними залишаються питання щодо окремих аспектів розгляду та вирішення доменних спорів, що зумовлює актуальність даного наукового дослідження.

Метою наукової статті є характеристика та аналіз національного законодавства, інших регуляторів щодо порядку розгляду та вирішення доменних спорів, обґрунтування висновків щодо вдосконалення правового регулювання досліджуваних відносин.

Виклад основного матеріалу. Доменний спір виникає щодо належності та/або законності використання доменного імені певною особою. Водночас доменне ім'я як об'єкт цивільних прав має не до кінця визначений правовий режим. У законодавстві України лише два законодавчі акти містять визначення доменного імені. Зокрема, відповідно до Закону України «Про електронні комунікації» від 16.12.2020 р. домен – це частина ієрархічного адресного простору мережі Інтернет, що має унікальну назву (доменне ім'я), що її ідентифікує, обслуговується групою серверів доменних імен та централізовано адмініструється (п. 22 ч. 1 ст. 2 вказаного закону). Ідентичне визначення домену наводилося у Законі України «Про телекомунікацію», який втратив чинність у зв'язку з прийняття Закону України «Про електронні комунікації».

Отже, з аналізу цього визначення домену слід зробити висновок, що домен і доменне ім'я – це не тотожні поняття. Зокрема, доменне ім'я – це унікальна назва частина ієрархічного адресного простору мережі Інтернет. Власне щодо цієї унікальної назви і виникають доменні спори. У науковій літературі наголошують на тому, що домен і доменне ім'я – це різні терміни, зокрема, домен – це цифрова адреса веб-сайту, а доменне ім'я – це його словесний вираз, інформаційний ідентифікатор, оскільки слова легше запам'ятати, ніж цифри [4, с. 345]. Про це йдеться і в статуті Об'єднання підприємств «Український мережевий інформаційний центр» (UANIC), в якому розмежовано поняття домену і доменного імені: домен – це відокремлений ресурс у інформаційно-телекомунікаційній мережі (мережі передачі даних, мережі Інтернет), який є частиною загальної ієрархічної системи умовно-го розподілу мережі та визначає одну, або декілька цифрових адрес (IP (Internet Protocol)-addresses), наприклад, 192.0.34.65; назва (ім'я) домену – це словниковий (складається з літер, знаку „-“, „.“, цифр у визначеному порядку) вираз адреси (частини) загальної ієрархічної системи доменних назв у мережі Інтернет [4, с. 345].

Інше визначення домену наведено у ст. 1 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», відповідно до якої доменне ім'я – це ім'я, що використовується для адресації комп'ютерів і ресурсів в Інтернеті. Вказаний закон покликаний забезпечити правову охорону такого об'єкту права інтелектуальної власності (та водночас засобу індивідуалізації) як торговельна марка (знак для товарів і послуг). У аб. 2 ч. 1 ст. 20 цього закону зазначається, що порушенням прав власника свідоцтва на торговельну марку вважається також використання без його згоди в доменних іменах торговельних марок та позначень, таких як:

позначення, тотожне із зареєстрованою торговельною маркою, стосовно наведених у свідоцтві товарів і послуг;

позначення, тотожне із зареєстрованою торговельною маркою, стосовно товарів і послуг, споріднених з наведеними у свідоцтві, якщо внаслідок такого використання це позначення і торговельну марку можна сплутати, зокрема, якщо може виникнути асоціація такого позначення з торговельною маркою;

позначення, схоже із зареєстрованою торговельною маркою, стосовно наведених у свідоцтві товарів і послуг, якщо внаслідок такого використання ці позначення можна сплутати, зокрема, якщо може виникнути асоціація такого позначення з торговельною маркою;

позначення, схоже із зареєстрованою торговельною маркою, стосовно товарів і послуг, споріднених з наведеними у свідоцтві, якщо внаслідок такого використання ці позначення можна сплутати, зокрема, якщо може виникнути асоціація такого позначення з торговельною маркою.

Відтак у разі використання у доменному імені чужої торговельної марки чи подібного на неї позначення виникає саме доменний спір.

Інші законодавчі акти, зокрема, ЦК України, інші спеціальні закони у сфері інтелектуальної власності, у сфері телекомунікації не містять відповідних правових норм щодо домену (не містять навіть згадок про нього).

Це є недолік правового регулювання, оскільки в доменних іменах можуть бути використані не лише торговельні марки (хоче саме торговельні марки використовуються найчастіше).

Доменний спір – це спір, який виникає щодо законності (недобросовісності) реєстрації та використання доменного імені між власником цього доменного імені та іншою заінтересованою особою (на-

приклад, власником свідоцтва на знак для товарів і послуг) [9, с. 138]. Порядок вирішення доменного спору, як вже було сказано вище. – судовий або позасудовий.

В судовому порядку вирішення доменних спорів відбувається зазвичай відповідно до положень ЦПК України або ГПК України, залежно від суб'єктного складу учасників спору та характеру спору. Позивач, формулюючи позовні вимоги, може використовувати будь-які способи захисту порушеного права – наприклад, припинення порушення, відшкодування збитків тощо. Водночас, визначальним для захисту порушеного права судом є правильна ідентифікація об'єкту права інтелектуальної власності, на захист якого розпочато справу в суді, і який відображено у змісті домену. У разі не зазначення такого об'єкту права інтелектуальної власності суд може відмовити у задоволенні позову, оскільки домен сам по собі як об'єкт не отримує правового захисту.

З цього приводу у науковій літературі точиться дискусія. Зокрема, Булат Н. зазначає, що за своєю правовою природою доменне ім'я є особливим об'єктом саме права інтелектуальної власності, водночас його правова охорона залишається не забезпеченою [3]. Бонтлаб В.В. вважав за доцільне доповнити ЦК України главою про доменні імена, яка б визначила правові аспекти виникнення права на доменні імена та їх зміст [2, с. 8]. Натомість Некіт К. відходить від зв'язку домену і об'єкту права інтелектуальної власності та зазначає, що доменне ім'я слід вважати особливим різновидом майна, майновим правом та об'єктом права власності (не інтелектуальної), оскільки власник доменного імені має право самостійно визначати способи його використання (розмістити рекламу, сайт про послуги та/або товари, зробити доступ платним або безкоштовним, може здати доменне ім'я в оренду, може продати його тощо) [6, с. 41]. Доменне ім'я, на її думку, також належать до об'єктів віртуальної власності [7, с. 87].

Інші автори не погоджуються з такою позицією, зазначаючи, що право на домен – це право використання, яке виникає на підставі правочину між реєстратором і клієнтом (користувачем доменом); це майнове право, але захищають його не класичними зобов'язальними способами (виконати обов'язок в натурі, повернути майно, передане у користування), а позовом третьої особи, яка не є стороною договору між реєстрантом та реєстратором; при цьому реєстрант не володіє всією сукупністю майнових прав на домен, а лише правом на його використання й розпорядження на визначений період [8; 10].

Тарасенко Л. зазначає, що доменне ім'я не є самостійним об'єктом інтелектуальної власності, а лише може бути формою використання торговельної марки або іншого засобу індивідуалізації, або може бути самостійним комерційним або некомерційним позначенням. При цьому права на доменне ім'я залежить від того, які об'єкти цивільних прав відображені у словесному вираженні доменних імен (торговельна марка, комерційне найменування, географічне зазначення, об'єкт авторського права, ім'я фізичної особи тощо) [11, с. 62]. Погоджуємося з вказаною позицією, оскільки станом на сьогодні, зважаючи на відсутність спеціального правового регулювання доменних імен, захищати права на домен можливо лише опосередковано – шляхом захисту прав на конкретні об'єкти права інтелектуальної власності, які містяться в домені.

Позасудовий порядок вирішення доменних спорів врегульоване не нормативними актами, а іншими регуляторами. Зокрема, Корпорацією з управління доменами і IP-адресами (ICANN) було прийнято Правила Єдиної політики вирішення спорів про доменні імена (Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy). Відповідно до цієї Єдиної політики вирішення спорів про доменні імена доменний спір має місце, якщо відбулася:

- реєстрація або придбання домену для продажу, здачі в оренду чи іншого передання прав на домен власнику торговельної марки або його конкуренту з метою отримання прибутку;
- свідоме поведінка щодо реєстрації домену, щоб запобігти (перешкодити) відображенню відповідної торговельної марки іншого володільця у такому ж або подібному доменному імені;
- реєстрація домену з метою порушити бізнес конкурента;
- реєстрація домену з комерційною метою, щоб привабити користувачів Інтернету до цього веб-сайту, створюючи ймовірність змішування із торговельною маркою конкурента [12].

В Україні ТЗОВ «Хостмайстер», адміністратор адресного простору мережі Інтернет в домені .UA, на основі Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy затвердив власні правила – Політика вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA [13] та Правила Політики вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA [14].

Окрім того, щодо реєстрації доменів в Україні діє Регламент особливостей реєстрації приватних доменних імен другого рівня в домені .UA. Його розробник, ТЗОВ «ХОСТМАЙСТЕР» (який є адміністратором адресного простору мережі Інтернет), зазначає, що за своєю правовою природою цей

Регламент є частиною договорів, укладених тільки між Адміністратором домену .UA та реєстраторами доменних імен. Водночас Регламент в розумінні українського законодавства не є ні нормативно-правовим документом, що встановлює права та обов'язки будь-яких третіх осіб; ні документом, що унормовує правовідносини між будь-якими особами [15].

Будь-які інші правовідносини, що виникають у зв'язку із створенням, використанням, тощо, доменних імен (в тому числі в домені .UA) регулюються відповідним українським та міжнародним законодавством, зокрема, положеннями законодавства, які регулюють правовідносини, пов'язані з телекомунікаціями та захистом персональних даних [15].

Протягом 2022 р. та половини 2023 р. доменні спори не розглядалися в позасудовому порядку на підставі політики вирішення доменних спорів в домені .UA. Це пояснювалося наявністю фізичної загрози для реєстраторів і реєстрантів в деяких регіонах України через введений в Україні воєнний стан. Водночас, як вбачається з інформаційного повідомлення, що наведено на веб-сайті ТОВ «Хост-майстер», з 1 липня 2023 року заплановано відновлення розгляду доменних спорів в позасудовому порядку на підставі Політики вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA з окремими особливостями її застосування за умов воєнного стану [16].

Загалом доменні спори в Україні почали розглядатися в позасудовому порядку з 2019 р. для приватних доменних імен другого рівня в домені .UA та для приватних доменних імен третього рівня в домені COM.UA. З 2021 р. Політика вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA вступила в дію і для окремих приватних доменних імен третього рівня (в доменах kyiv.ua, kiev.ua, ivano-frankivsk.ua, if.ua, poltava.ua, pl.ua, uzhgorod.ua, uz.ua). Інші приватні домени третього рівня наразі знаходяться поза Політикою вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA, але з часом перелік таких доменних імен, щодо яких буде можливим застосування Політики, буде розширюватися. Доцільно розширити перелік приватних доменних імен третього рівня, щодо яких також буде можливим застосування процедури UA-DRP. Зокрема, йдеться про cherkasy.ua, ck.ua, chernihiv.ua, chernivtsi.ua, dp.ua, kharkiv.ua, kh.ua, kherson.ua, khmelnytskyi.ua, lviv.ua та інші географічні домени, які використовуються в Україні.

Доменні спори відповідно до Політики вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA розглядаються Центром арбітражу та посередництва ВОІВ, до складу якого входять відповідні фахівці у сфері вирішення доменних спорів – арбітри. В Україні зазвичай такими є відомі фахівці, адвокати у сфері інтелектуальної власності, які компетентні вирішувати спори щодо доменних імен в домені .UA.

Сторонами такого доменного спору є позивач (заявник, скаржник) та відповідач.

Позивач — це сторона доменного спору, яка подала скаргу щодо реєстрації доменного імені, на підставах, які вказані у Політиці вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA, і вважає, що її права на торговельну марку порушені шляхом її використання у доменному імені, права на який належать відповідачу.

Відповідач –реєстрант (власник) зареєстрованого доменного імені, щодо якого подано позов [14].

Підставою виникнення доменних спорів є: доменне ім'я є ідентичним або оманливо подібним до знака для товарів та послуг (торговельної марки), на який позивач (заявник) має майнові права інтелектуальної власності; володілець доменного імені немає прав або законних інтересів щодо доменного імені; таке доменне ім'я зареєстроване або використовується недобросовісно [13]. Всі ці обставини повинні бути наявними у сукупності, і обов'язок щодо їх доведення покладається на заявника (скаржника). Наявність прав на торговельну марку довести нескладно, оскільки достатньо надати докази того, що заявник (позивач, скаржник) володіє виключними майновими правами на торговельну марку (наявність Свідоцтва на торговельну марку, або договору про набуття виключних майнових прав на торговельну марку). Подібність або тотожність торговельної марки позивача і доменного імені, яке використовується відповідачем, можна доводити шляхом подання відповідного висновку судової експертизи. Водночас часто при вирішенні доменних спорів доменне ім'я є власне ідентичним до торговельної марки позивача, і у даному випадку немає потреби залучати експерта як особу, яка володіє спеціальними знаннями у цій сфері.

Як бачимо, Політика вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA застосовується лише у тих випадках, коли йдеться про порушення прав на торговельну марку, яка, власне, використовується у доменному імені. Права на інші об'єкти права інтелектуальної власності, які також можуть бути використані у доменних іменах, не можуть бути захищені шляхом звернення до Центрів арбітражу та посередництва ВОІВ.

Політика вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA конкретизує, які можуть бути докази недобросовісної реєстрації та/або використання доменного імені з порушенням прав на торговельну марку:

- докази, що вказують на те, що реєстрація або придбання доменного імені відбулася в першу чергу з метою продажу, здавання в оренду або передачі реєстрації доменного імені іншим чином позивачеві, який є власником знака для товарів та послуг, або конкурентові такого позивача, за ціною, що перевищує документовані витрати, безпосередньо пов'язані з доменним ім'ям;
- свідомо (умисно) реєстрація доменного імені, щоб перешкодити власнику знака для товарів та послуг відобразити його знак у відповідному доменному імені;
- свідомо (умисно) реєстрація доменного імені в першу чергу з метою порушення звичного ходу бізнесу конкурента;
- використання доменного імені спрямоване на навмисне намагання з комерційною метою привабити користувачів Інтернету на веб-сайт реєстранта – невласника торговельної марки або інший об'єкт онлайн, що створює оманливу подібність із знаком позивача в контексті джерела, спонсорства, приналежності або схвалення веб-сайту [13].

Відповідач може діяти добросовісно, але у такому разі він повинен довести відсутність умислу на неправомірне використання чужої торговельної марки (її імітації) у доменному імені.

Зокрема, відповідач може доводити факт попереднього користування доменним іменем – зокрема, як вказано у Політиці вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA., відповідач повинен довести, що ще до виникнення доменного спору він використовував або демонстративно готувався до використання доменного імені у зв'язку з добросовісним продажем товарів або наданням послуг. Окрім того, додатково можна покликатися на положення статті 500 ЦК України щодо права попереднього користувача (використання чужої торговельної марки добросовісно до дати подання заявки на неї позивачем).

Іншим випадком добросовісності є тривале використання певного комерційного позначення у господарській діяльності (без реєстрації його в якості торговельної марки), внаслідок чого це позначення є відомим загалу як доменне ім'я.

Також традиційно використання доменного імені з некомерційною метою (тобто без наміру отримати комерційну вигоду шляхом оманливого приваблювання споживачів або завдання шкоди репутації знака для товарів та послуг) не буде вважатися порушенням прав позивача на торговельну марку, яка відображена в доменному імені.

Звертаємо увагу на спеціальні способи захисту прав на доменне ім'я, які можуть застосовуватися при вирішенні доменних спорів, – перед делегування прав на доменне ім'я позивачу або скасування реєстрації доменного імені.

Висновки. Позасудовий порядок вирішення доменних спорів є зручним механізмом оперативного захисту прав на торговельну марку, яка без дозволу правовласника відображена у чужому доменному імені і цим створює змішування із торговельною маркою правовласника, надаючи неправомірні важелі впливу на споживачів. Позасудовий порядок розгляду і вирішення спорів – передбачений Політикою вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA. та конкретизований у Правилах Політики вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA. Його застосування дає змогу оперативно вирішити доменний спір (але лише той, який стосується захисту прав на торговельну марку) і, що важливо, реєстратор доменного імені негайно виконає рішення Центру арбітражу та посередництва ВОІВ. Судовий порядок вирішення доменних спорів є універсальним і може застосовуватися щодо захисту прав на будь-який об'єкт прав інтелектуальної власності, який може бути відображений у доменному імені (йдеться не лише про торговельні марки, а й про комерційні найменування, географічні зазначення, об'єкти авторського права тощо). Такий підхід було би доцільно перенести і на позасудовий порядок вирішення доменних спорів, однак це питання не в компетенції ТЗОВ «Хостмайстер», оскільки відповідні положення повинна затвердити Корпорація з управління доменами і IP-адресами (ICANN), внівши відповідні зміни до Правил Єдиної політики вирішення спорів про доменні імена (Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy), однак такий підхід досі дискутується.

Список використаних джерел:

1. Бойко Д.В. Правова природа доменних імен Інтернет: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03. Національна юридична академія України імені Я. Мудрого. Харків, 2005. 20 с.

2. Бонглаб В.В. Цивільно-правове регулювання доменних імен: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03. Київський національний університет імені Т. Шевченка. Київ. 2006. 20 с.
3. Булат Н.М. Основні напрями вдосконалення чинного законодавства щодо охорони доменних імен. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. Том 31 (70) Ч. 1. № 2. 2020. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_1/16.pdf (дата звернення 20.06.2023).
4. ІТ Право. За ред. Яворської О.С. Львів: Левада, 2017. 470 с.
5. Мартин. В.М. Охорона прав на комерційні найменування в мережі Інтернет. *Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного та ІТ права: матеріали другої всеукраїнської науково-практичної конференції*. Львів: Юрид. ф-т Львів. нац. ун –ту ім. І. Франка. 2017. С. 182–189.
6. Некіт К. Доменне ім'я як об'єкт цивільних прав. *Часопис цивілістики*. 2017. № 23. С. 40–44.
7. Некіт К. Особливості змісту та здійснення права віртуальної власності. *Часопис цивілістики*. 2019. № 32. С. 86–92.
8. Олійник К. Доменні спори: українська й міжнародна актуальна практика. 2019. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA013152 (дата звернення 20.06.2023).
9. Tarasenko L. Domain name dispute resolution. *Вісник Львівського Університету. Серія Юридична*. Львів: Львівський нац.ун-т, 2017. Вип. 64. С. 136–143.
10. Томаров І. Спосіб захисту і відповідач в спорах про доменні ім'я. 2020. URL: <http://www.legalshift.com.ua/?p=1579> (дата звернення 20.06.2023).
11. Тарасенко Л.Л. Домени, фірмовий стиль та інші комерційні позначення: особливості правової охорони. *Вісник Львівського університету. Серія Юридична*. 2022. № 74. С. 58–67.
12. Domain Name Dispute Resolution. URL: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/> (дата звернення 20.06.2023).
13. Політика вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA. 2019. URL: <https://www.hostmaster.ua/policy/ua-drp/files/UA-Policy-UK.pdf> (дата звернення 20.06.2023).
14. Правила Політики вирішення спорів щодо доменних імен в домені .UA. 2019. URL: <https://www.hostmaster.ua/policy/ua-drp/files/UA-Rules-UK.pdf> (дата звернення 20.06.2023).
15. Регламент особливостей реєстрації приватних доменних імен другого рівня в домені .UA. 2019. URL: <https://www.hostmaster.ua/policy/?ua> (дата звернення 20.06.2023).
16. Документи щодо UA-DRP. 2023. URL: <https://www.hostmaster.ua/policy/ua-drp/> (дата звернення 20.06.2023).